

Bruxelles, 10. veljače 2020.
(OR. en)

5822/20

ECOFIN 54
UEM 22
SOC 47
EMPL 36
COMPET 30
ENV 62
EDUC 29
RECH 25
ENER 20
JAI 96

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	15267/19 + ADD 1
Br. dok. Kom.:	COM (2019) 652
Predmet:	Preporuka za PREPORUKU VIJEĆA o ekonomskoj politici europodručja

Za delegacije se u prilogu nalazi verzija Nacrta preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja sastavljena nakon sastanaka Gospodarskog i financijskog odbora te Radne skupine Euroskupine, koju bi Vijeće za ekonomske i financijske poslove (Ecofin) trebalo odobriti 18. veljače 2020. Tekst bi trebao biti formalno donesen nakon što ga potvrdi Europsko vijeće u ožujku 2020.

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o ekonomskoj politici europodručja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 136. u vezi s člankom 121. stavkom 2.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

budući da:

- (1) Europodručje se nastavlja širiti, no na obzoru se naziru međusobno povezani rizici za ekonomske izgleda te neizvjesnost. Osim toga, postoji i rizik da će niski rast i inflacija potrajati zbog slabe produktivnosti i starenja stanovništva. Iako je proizvodni jaz od 2017. pozitivan te je 2018. iznosio 0,7 % potencijalnog BDP-a, očekuje se da će potencijalni rast ostati niži od razina prije krize³. Temeljna inflacija 2018. i 2019. i dalje je iznosila između 1 i 1,5 % te se predviđa da će se 2020. i 2021. zadržati na otprilike 1,5 %. Pokazatelji tržišta rada i dalje se poboljšavaju, iako sporijim tempom, a očekuje se da će se rast zaposlenosti dodatno usporiti te i dalje postoje izazovi kada je riječ o kvaliteti radnih mjesta. Nominalni rast plaća postao je stabilan i dosegao približno 2,25 % 2018. nakon što je nekoliko godina bio ispod 2,0 % te se procjenjuje da je 2019. iznosio otprilike 2,5 %, a da će 2020. i 2021. opet iznositi 2,25 %. Unatoč povoljnim uvjetima na tržištu rada rast realnih plaća spor je te je i dalje nizak – bio je niži od 1 % 2018. i procjenjuje se da je vrijednost bila slična i 2019. te se očekuje se da će 2020. iznositi 0,7 %, a 2021. 0,8 %. Očekuje se da će se suficit tekućeg računa europodručja smanjiti, iako će ostati blizu najviših razina. Države članice s deficitom smanjile su svoj deficit tekućeg računa ili su ga pretvorile u suficit, iako i dalje bilježe vrlo negativne neto međunarodne investicijske pozicije⁴. Istodobno su neke države članice smanjile svoje suficite tekućeg računa, iako su oni i dalje postojano visoki, zbog čega se njihove neto međunarodne investicijske pozicije povećavaju. Na dinamiku salda tekućih računa u europodručju utječe slaba vanjska potražnja, a to posebno vrijedi za izvozno orijentirane države članice s visokim suficitom tekućeg računa, koje uvelike ovise o inozemnoj potražnji za izvozom. Važna je i povoljna dinamika potražnje, a zemlje s velikim suficitom također bi doprinijele ponovnoj uspostavi ravnoteže jačanjem uvjeta kojima se podupiru rast plaća, uz istodobno poštovanje uloge socijalnih partnera, te javna i privatna ulaganja.
- (2) Kako bi se povećao potencijal za rast i istodobno osigurala održivost okoliša i socijalna održivost te potaknula stvarna konvergencija među državama članicama europodručja, potrebne su strukturne reforme kojima se potiče održivi rast te materijalna i nematerijalna ulaganja u cilju povećanja produktivnosti. To bi posebno pomoglo državama članicama čiji je potencijal za rast primjetno niži od prosjeka u europodručju. To bi bilo nužno i kako bi se spriječilo da u gospodarstvu europodručja nastupi dulje razdoblje niskog potencijala za rast i niske produktivnosti, niske inflacije cijena i niskog rasta plaća te porasta nejednakosti. Reforme i ulaganja i dalje su presudni kako bi se osiguralo da europodručje ponovno postigne zamah rasta, prevlada snažniji pritisak u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju prouzročen, među ostalim, pogoršanjem demografske slike i olakša transformaciju prema održivom gospodarstvu, čime će se europodručju i njegovim državama članicama pomoći da ostvare UN-ove ciljeve održivog razvoja.

³ Svi podaci o prognozama iz ovog dokumenta preuzeti su iz Komisijine jesenske prognoze 2019.

⁴ Europska komisija (2019.), Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2020., COM(2019) 651 final.

- (3) Gospodarski učinak klimatskih promjena, koje su danas jedan od najvećih sistemskih rizika za svjetsko gospodarstvo, financijske sustave i društva, postaje vidljiv. Rizici za globalno gospodarstvo koji proizlaze iz klimatskih promjena i, šire, iz uništavanja okoliša, sve su prisutniji te će imati vrlo širok učinak, među ostalim i na najranjivije članove društva. Ako ne budu popraćeni primjerenim mjerama, mogli bi negativno utjecati na otpornost naših gospodarstava, uključivost i dugoročni potencijal za rast. U tom bi kontekstu bilo ključno ulaganje i stvaranje regulatornih i financijskih uvjeta za uredan prijelaz na održivo gospodarstvo. Ako im se pristupi na pravi način, izazovi povezani s okolišem i klimom također su prilika za revitalizaciju europskoga gospodarstva u smjeru održivog razvoja. Komisija je u tom cilju predstavila europski zeleni plan kao europsku strategiju rasta koja će obuhvaćati prijedlog prvog europskog klimatskog zakonodavstva kojim će cilj klimatske neutralnosti do 2050. postati zakon. Istovremeno će se pri zelenoj tranziciji u obzir morati uzeti učinak na različite dijelove društva. Ulaganje u olakšavanje prijelaza na održivo gospodarstvo morat će biti popraćeno određivanjem cijena ugljika, primjerenim propisima u svim sektorima i ulaganjem u vještine i potporu pri mijenjanju radnog mjesta kako bi se osiguralo da svi građani ostvaruju koristi od tehnološkog napretka, posebno u sektorima i regijama koje zaostaju u digitalnoj i zelenoj tranziciji.
- (4) Mobilizacijom javnih i privatnih sredstava za ulaganje u zelenu i digitalnu tranziciju može se doprinijeti kratkoročnom održavanju rasta i odgovoriti na dugoročne izazove s kojima se naša gospodarstva suočavaju. Iako digitalna revolucija može pružiti prilike u smislu produktivnosti, rasta i otvaranja radnih mjesta, može prouzročiti i izazove, posebno za slabije kvalificirane radnike koji nemaju vještine za rad s novim tehnologijama. Različite brzine prijelaza na digitalno gospodarstvo među državama članicama europodručja mogle bi predstavljati znatan rizik za konvergenciju i makroekonomsku stabilnost. Tome bi se mogli pridodati i snažni učinci aglomeracije, od kojih korist često ostvaruju veliki gradovi i dolazi do jačanja već snažnih aktera, što je česta pojava u području digitalnih tehnologija i može povećati nejednakost i negativno utjecati na konvergenciju. Ulaganja bi trebalo usmjeriti na istraživanje i inovacije, ali i na širenje inovacija na cijelo gospodarstvo.
- (5) Koordinirana strategija ulaganja u kombinaciji sa snažnijim reformama na razini europodručja bila bi ključna za potporu održivom rastu i odgovor na dugoročne izazove kao što su klimatska tranzicija i tehnološka transformacija. Proračunskim instrumentom za konvergenciju i konkurentnost državama članicama europodručja pružala bi se financijska potpora za provedbu prijedloga koji bi se u pravilu trebali sastojati od paketa reformi i ulaganja. Programom InvestEU, kojim će se isto doprinijeti Planu ulaganja za održivu Europu, također se žele mobilizirati dodatna ulaganja za daljnje poticanje inovacija i otvaranja radnih mjesta u EU-u, među ostalim financiranjem održive infrastrukture. Fondovi kohezijske politike, koji su ključni za pružanje potpore našim regijama i ruralnim područjima, imaju ulogu i u klimatskoj i tehnološkoj tranziciji promicanjem održivog razvoja. Europska investicijska banka već je namijenila 25 % svojih ukupnih financijskih sredstava ulaganjima u području klime te je najavila kako taj udio namjerava udvostručiti. Kako bi se ostvarili ciljevi Unije u pogledu održivosti, bilo bi ključno provesti investicijske projekte na nacionalnoj i podnacionalnoj razini koji obuhvaćaju prilagodbu klimatskim promjenama i ublažavanje tih promjena, energetske tranziciju, dekarbonizaciju ili kružno gospodarstvo. Ulaganje u mrežne industrije i infrastrukturu može doprinijeti poboljšanju konkurentnosti europodručja i potaknuti prijelaz na održiviji prijevoz. Osim toga, ulaganja u nematerijalnu imovinu, kao što je istraživanje i razvoj, te vještine također su ključna kako bi se europodručje pripremilo za buduće izazove.

- (6) Učinci gospodarskog rasta tijekom proteklih godina nisu se jednako osjetili unutar država članica, kao ni među različitim regijama i zemljama. Iako su razine raspoloživog dohotka nedavno porasle, u nekoliko država članica europodručja i dalje su ispod razina prije krize. Broj osoba kojima prijeti rizik od siromaštva i socijalne isključenosti smanjuje se u većini država članica te je danas za 5 milijuna niži od najvišeg broja dosegnutoga 2012., no u europodručju je i dalje iznad razina iz 2008. Nakon razdoblja povećanih razlika neke su države članice u proteklih nekoliko godina konvergirale u smjeru država s najvišim BDP-om po stanovniku. Međutim, udio dohotka osoba s najvišim razinama dohotka polako se povećavao u proteklom desetljeću te među državama članicama i dalje postoje velike razlike. Kako bi se promicala uzlazna konvergencija unutar država članica i među njima, bilo bi važno promicati politike koje su usmjerene na povećanje učinkovitosti i pravednosti, u skladu s ciljevima održivog razvoja. One dovode do boljih makroekonomskih ishoda s ravnomjernije raspodijeljenim koristima za cijelo društvo, što također doprinosi poticanju kohezije u europodručju.
- (7) Dosljednost i uravnoteženost kombinacije makroekonomskih politika europodručja, što obuhvaća monetarnu, fiskalnu i strukturnu politiku, ključne su za osiguravanje snažnog, uključivog i održivoga gospodarskog rasta te za učinkovito reagiranje na trajno nisku inflaciju, slabljenje ekonomskih izgleda i rizike za dugoročni rast. Europska središnja banka zadržava akomodativnu monetarnu politiku kako bi se razinu inflacije približilo srednjoročnom cilju, uz istodobno podupiranje rasta i otvaranja radnih mjesta. Monetarna politika mora se dopuniti fiskalnom politikom, kao i strukturnim reformama u različitim sektorima, što obuhvaća i reforme potrebne za dovršetak strukture ekonomske i monetarne unije.
- (8) Koordinacijom nacionalnih fiskalnih politika uz puno poštovanje Pakta o stabilnosti i rastu, istodobno uzimajući u obzir raspoloživ fiskalni prostor i prelijevanja među državama članicama, podupire se pravilno funkcioniranje ekonomske i monetarne unije. Očekuje se da će se fiskalna politika europodručja u 2020. i 2021. kretati od uglavnom neutralne do blago ekspanzivne. Nacionalne fiskalne politike istodobno su i dalje nedovoljno diferencirane. Provedba razboritih fiskalnih politika u državama članicama s visokim razinama javnog duga dovela bi do njegovog smanjenja i smanjenja izloženosti šokovima te omogućila potpuno funkcioniranje automatskih stabilizatora u slučaju gospodarskog pada. S druge strane, dodatnim poticanjem ulaganja i druge produktivne potrošnje u državama članicama s povoljnim proračunskim stanjem doprinijelo bi se kratkoročnom i srednjoročnom rastu, a ujedno i ponovnom uravnoteženju gospodarstva europodručja. Ako se ostvare negativni rizici, trebalo bi diferencirati fiskalne odgovore s ciljem ostvarenja veće potpore na ukupnoj razini, uz istodobno osiguravanje punog poštovanja Pakta o stabilnosti i rastu. Trebalo bi uzeti u obzir okolnosti specifične za pojedine zemlje te izbjegavati procikličnost, u mjeri u kojoj je to moguće. Države članice trebale bi biti spremne koordinirati politike u okviru Euroskupine.

- (9) Fiskalne strukturne reforme i dalje su ključne kako bi se poboljšala fiskalna održivost, jačao potencijal za rast i omogućile učinkovite protucikličke fiskalne politike u slučaju gospodarskog pada. Dobrim funkcioniranjem nacionalnih fiskalnih okvira, zajedno s redovitim i temeljitim analizama rashoda te učinkovitim i transparentnom javnom nabavom, može se povećati učinkovitost i djelotvornost javnih rashoda te poboljšati vjerodostojnost i kvaliteta fiskalnih politika. Poboljšanjem strukture nacionalnih proračuna na prihodovnoj i na rashodovnoj strani, među ostalim preusmjeravanjem sredstava prema javnim ulaganjima u kontekstu dobro osmišljenih strategija ulaganja i razvojem zelenih proračunskih instrumenata, povećao bi se učinak javnih proračuna na rast, povećala produktivnost te bi se počelo odgovarati na hitne dugoročne izazove povezane s prijelazom na zeleno i digitalno gospodarstvo. Pojednostavnjenje i osuvremenjivanje poreznih sustava te suzbijanje poreznih prijevara, utaje i izbjegavanja plaćanja poreza, osobito mjerama protiv agresivnog poreznog planiranja, uzimajući u obzir trenutačne rasprave u sklopu OECD-ova Uključivog okvira o preostalim pitanjima smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS-a), ključni su za stvaranje učinkovitijih i pravednijih poreznih sustava. Lakoća kojom se mobilni resursi mogu kretati unutar europodručja jedan je od temelja unutarnjeg tržišta, ali se time ujedno povećavaju mogućnosti porezne konkurencije. Stoga je koordinacija među državama članicama ključna kako bi se riješio problem premještanja dobiti i štetne porezne prakse te izbjegla sveopća praksa snižavanja oporezivanja društava. U tim nastojanjima moglo bi biti izuzetno važno postići dogovor o sustavu zajedničke konsolidirane osnovice poreza na dobit te dogovor o OECD-ovu Uključivom okviru o preostalim pitanjima BEPS-a kako bi se preispitala raspodjela dobiti među zemljama te osigurala minimalna razina stvarnog oporezivanja. Porezno opterećenje u europodručju relativno je veliko i usmjereno na rad, dok porezi na nekretnine ili za zaštitu okoliša čine vrlo mali udio poreznih prihoda. Međutim, potonja dva poreza mogu biti manje štetna za rast te za ponudu i potražnju radne snage. Većom primjenom poreza za zaštitu okoliša može se doprinijeti održivom rastu poticanjem „zelenijeg” ponašanja potrošača i proizvođača. Oporezivanjem bi trebalo više uzeti u obzir dimenziju klime i dosljednije rješavati pitanja emisija i istjecanja ugljika. Promicanjem svjetski koordiniranog djelovanja dodatno bi se povećala djelotvornost tih mjera. Stoga će se u cilju prijelaza na zeleno gospodarstvo predložiti osmišljavanje proračunskih politika koje pogoduju obvezama u području klime i preispitivanje Direktive o oporezivanju energije te, ako je potrebno, mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika u skladu s WTO-om kako bi se izbjeglo istjecanje ugljika.
- (10) Strukturne i institucijske reforme kojima se povećava konkurentnost na tržištima proizvoda, promiče učinkovitost resursa te poboljšava poslovno okruženje i kvaliteta javne uprave, uključujući učinkovitost pravosudnih sustava, važne su za otpornost država članica europodručja. Otporne gospodarske strukture i odgovarajuće politike sprečavaju da šokovi imaju znatne i dugotrajne učinke na dohodak i ponudu radne snage te mogu olakšati funkcioniranje fiskalne i monetarne politike i ograničiti razlike, posebno u slučaju gospodarskog pada, stvarajući povoljnije uvjete za održiv i uključiv rast. Boljom koordinacijom i provedbom strukturnih reformi, osobito onih koje su propisane u preporukama za pojedine zemlje, mogu se stvoriti pozitivni učinci prelijevanja među državama članicama. U tom smislu nacionalni odbori za produktivnost mogu imati važnu ulogu u većem preuzimanju odgovornosti za reforme i poboljšanju provedbe. Reforme su nužne i za suočavanje s hitnim dugoročnim izazovima kao što su klimatska tranzicija i tehnološka transformacija. Produblivanje integracije jedinstvenog tržišta, koje se pokazalo kao jedan od glavnih pokretača rasta i konvergencije među državama članicama, može doprinijeti i poticanju rasta produktivnosti.

- (11) Europskim stupom socijalnih prava utvrđuje se dvadeset načela za poticanje jednakih mogućnosti i pristupa tržištu rada, pravednih radnih uvjeta te socijalne zaštite i uključenosti. Osmišljen je kao putokaz za promicanje uzlazne konvergencije prema boljim uvjetima života i rada. Jača i uključivija gospodarstva i društva mogu poticati otpornost Unije i europodručja. Važno je da prijelaz na zeleno i digitalno gospodarstvo bude popraćen i reformama i ulaganjem u vještine, potporu pri mijenjanju radnog mjesta i učinkovitiju socijalnu zaštitu. Puna provedba stupa na svim razinama uz poštovanje odgovarajućih kompetencija bit će nužna za promicanje uzlazne konvergencije.
- (12) Reformama kojima se potiče sudjelovanje na tržištu rada, rješava problem nezaposlenosti mladih i dugotrajne nezaposlenosti, promiče otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, podupiru uspješni prijelazi na tržištu rada, smanjuje segmentacija i promiče socijalni dijalog može se doprinijeti jačanju uključiva rasta, unaprijediti otpornost gospodarstva i automatska stabilizacija, smanjiti nejednakosti te pomoći u suočavanju sa siromaštvom i socijalnom isključenosti. Individualizirana potpora pri mijenjanju radnog mjesta, osposobljavanje i prekvalifikacija ključni su za promicanje pravodobnog ponovnog uključivanja tražitelja posla na tržište rada. Aktivne politike tržišta rada trebale bi biti dobro integrirane sa socijalnim politikama i promicati aktivno uključivanje na tržište rada i u društvo. Pristup kvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju tijekom cijeloga života iziskuje odgovarajuće ulaganje kako bi se unaprijedili ljudski kapital i vještine, među ostalim u svjetlu digitalne i zelene tranzicije. Time se doprinosi srednjoročnom i dugoročnom povećanju zapošljivosti, produktivnosti, kapaciteta za inovacije i plaća te se povećava otpornost europodručja. Zakonodavstvom o zaštiti radnih mjesta trebaju se osigurati pravedni i dostojanstveni radni uvjeti za sve radnike, posebno s obzirom na pojavu netipičnih oblika zapošljavanja koji donose nove mogućnosti, ali i izazove povezane sa sigurnošću radnih mjesta i socijalnom zaštitom. Učinkoviti i održivi sustavi socijalne zaštite ključni su i za osiguravanje primjerenog dohotka i pristupa kvalitetnim uslugama. Mirovinske reforme i politike za uspostavljanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života mogu u velikoj mjeri poticati sudjelovanje na tržištu rada, uz očuvanje dugoročne održivosti europskih sustava socijalne zaštite. Preusmjeravanje oporezivanja s rada moglo bi se prije svega usredotočiti na osobe s niskim dohotkom i sekundarne hranitelje. Neophodno je socijalne partnere uključiti u reforme u području zapošljavanja te socijalne i gospodarske reforme radi odlučnijeg preuzimanja odgovornosti i podupiranja provedbe reformi. Slično tome, korisno je sudjelovanje organizacija civilnog društva. Važno je da se kolektivnim ugovorima doprinosi ciljevima tih preporuka uz puno poštovanje autonomije socijalnih partnera.
- (13) Iako je financijski sektor europodručja nakon krize postao stabilniji, i dalje treba pristupiti rješavanju određenih slabosti. Visoke razine zaduženosti poduzeća i kućanstava, kojima doprinosi povlašteni porezni tretman duga u mnogim nacionalnim poreznim sustavima, mogu biti izvor rizika. Potreba za prilagodbom poslovnih modela banaka, niske kamatne stope i sve veća konkurencija drugih oblika financiranja i dalje vrše pritisak na profitabilnost banaka. Ostvaren je postojan napredak u smanjenju rizika, posebno u pogledu smanjenja neprihodonosnih kredita. Ipak, u zemljama u kojima je udio neprihodonosnih kredita i dalje visok potrebni su daljnji trajni naponi, a sve bi države članice trebale donijeti odgovarajuće politike kako bi spriječile gomilanje neprihodonosnih kredita. Komisija je u ožujku 2018. predstavila paket mjera za smanjenje rizika radi rješavanja problema naslijeđenih neprihodonosnih kredita i sprečavanja njihova gomilanja u budućnosti. U okviru zakonodavnih mjera za smanjenje neprihodonosnih kredita u

travnju 2019.⁵ donesena je uredba kojom se uvodi zakonski propisan bonitetni zaštitni mehanizam kako bi se spriječio rizik nedovoljnih rezervacija za buduće neprihodonosne kredite; potreban je daljnji napredak u suzbijanju neprihodonosnih kredita, posebno u smislu napretka u vezi s Nacrtom direktive o sekundarnim tržištima neprihodonosnih kredita. Već je postignut napredak u poboljšanju postojećeg okvira za borbu protiv pranja novca. Međutim, kako je naglašeno u izvješćima Komisije objavljenima u srpnju 2019.⁶, Uniji je potreban sveobuhvatniji pristup borbi protiv pranja novca i protiv financiranja terorističkih aktivnosti kako bi se uklonili utvrđeni strukturni nedostaci. Stoga je posebno potrebno razmotriti načine da se djelovanjem EU-a poveća usklađenost te poboljšaju nadzor i provedba pravila.

- (14) Jačanje bankovne unije prioritetni je pothvat od 2013. radi osiguravanja financijske stabilnosti, smanjenja financijske fragmentacije i zaštite kreditiranja gospodarstva u kriznim vremenima. Ostvaren je daljnji napredak, među ostalim dogovorom o pravnom okviru ESM-a u pogledu zajedničkog zaštitnog mehanizma za Jedinostveni fond za sanaciju, no potrebno je daljnje jačanje. S tim u vezi, države europodručja na svojem su sastanku na vrhu dale Euroskupini zadatak da, podložno nacionalnim postupcima, nastavi rad na paketu reformi Europskog stabilizacijskog mehanizma (ESM) i na svim elementima daljnjeg jačanja bankovne unije, djelujući na sporazumnoj osnovi. Osnovana je Radna skupina na visokoj razini kako bi radila na planu za pokretanje političkih pregovora o europskom sustavu osiguranja depozita (EDIS). Važno je ostvariti pomak kako bi se omogućilo ostvarivanje koristi od bankovne unije u smislu privatne podjele rizika, financijske stabilnosti i gospodarskog rasta te istodobno smanjile mogućnosti za arbitražu među državama članicama. Naposljetku, trebala bi se osigurati financijska i gospodarska suverenost Europe. To zahtijeva nastavak rada na svim elementima, bez odgode, među ostalim na onima o kojima se raspravljalo u okviru Radne skupine na visokoj razini o EDIS-u, te s istom razinom ambicije. Trebalo bi dovršiti rad na paketu reformi ESM-a, među ostalim na uvođenju zaštitnog mehanizma za Jedinostveni fond za sanaciju. Zaštitni mehanizam za Jedinostveni fond za sanaciju trebao bi postati operativan i to se treba predvidjeti, ako se u području smanjenja rizika postigne dovoljan napredak. Trebalo bi se nastaviti s radom na rješenjima za uklanjanje ograničenja trenutnog sustava za osiguranje likvidnosti pri sanaciji. Konačno, Komisija je ispunila sve mjere navedene u Akcijskom planu o uniji tržišta kapitala iz 2015. Međutim, i dalje postoje pravne, porezne i regulatorne prepreke za uspostavu unije tržišta kapitala te je potrebno pojačati napore kako bi se one prevladale, posebno u pogledu pravila o pristupu financiranju, određenih razlika u pogledu nesolventnosti i oporezivanja, te kako bi se postigli visoki, učinkoviti i usklađeni nadzorni standardi.
- (15) Jačanje strukture ekonomske i monetarne unije iziskuje prioritetno ispunjenje mjera utvrđenih u Izjavi sa sastanka na vrhu država europodručja iz prosinca 2019., uz nastavak rasprava o drugim aspektima. U Komunikaciji iz lipnja 2019. o produbljenju europske ekonomske i monetarne unije naslovljenoj „Pregled napretka četiri godine nakon Izvješća petorice predsjednika” prikazano je trenutačno stanje i navedeno mišljenje Komisije o područjima na koja bi trebalo usmjeriti reformske napore u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju. Postignut je određeni napredak u ostvarenju ekonomske unije, s političkim

⁵ Uredba (EU) 2019/630 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu minimalnog pokrića gubitka za neprihodujuće izloženosti, SL L 111, 25.4.2019., str. 4.

⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 24. srpnja 2019. naslovljena Prema boljoj provedbi EU-ova okvira za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, COM (2019) 360 final.

dogovorom o značajkama proračunskog instrumenta za konvergenciju i konkurentnost u europodručju. Postignut je načelni dogovor, podložno dovršetku nacionalnih postupaka, o daljnjem razvoju Europskog stabilizacijskog mehanizma i reviziji Ugovora o njemu. Međutim, u Vijeću nije postignut konsenzus o funkciji fiskalne stabilizacije europodručja ni o reformi upravljanja europodručjem.

- (16) Produbljivanje ekonomske i monetarne unije dovelo bi do boljih makroekonomskih ishoda. Nedovršena ekonomska i monetarna unija sprečava financijsku integraciju. To ograničava mogućnosti financiranja za nužna ulaganja u cilju poticanja uključivog, produktivnog, održivog i stabilnoga gospodarstva. Nedovršena ekonomska i monetarna unija narušava i neometan prijenos monetarne politike u cijelom europodručju i ograničava sposobnost Europe da odredi svoju gospodarsku sudbinu. Ako se o njoj postigne dogovor, središnja funkcija fiskalne stabilizacije dopunila bi kapacitet država članica europodručja za provođenje protucikličke fiskalne politike. Vijeće prima na znanje namjeru Komisije da predloži europski sustav reosiguranja naknada za slučaj nezaposlenosti kako bi se bolje zaštitili građani u slučajevima gospodarskih šokova. Jačanje ekonomske i monetarne unije uz dobre politike na nacionalnoj i europskoj razini ključno je kako bi se povećao europski utjecaj u svijetu, ojačala međunarodna uloga eura i pridonijelo otvorenom, multilateralnom globalnom gospodarstvu koje se temelji na pravilima. Važno je da se nastave otvorene i transparentne rasprave s državama članicama izvan europodručja, uz puno poštovanje unutarnjeg tržišta Unije.
- (17) O aspektima ove Preporuke u vezi sa zapošljavanjem i socijalnim pitanjima provedeno je savjetovanje s Odborom za zapošljavanje i Odborom za socijalnu zaštitu,

PREPORUČUJE da u 2020. i 2021. države članice europodručja u okviru Euroskupine pojedinačno i zajednički poduzmu sljedeće:

1. države članice europodručja s deficitom tekućeg računa ili visokim vanjskim dugom da nastave reforme za poticanje konkurentnosti i smanjenje vanjskog duga. Države članice europodručja s velikim suficitom tekućeg računa da osnaže uvjete kojima se potiče rast plaća, uz poštovanje uloge socijalnih partnera, i provode mjere kojima se potiču javna i privatna ulaganja. Sve države članice da potiču produktivnost poboljšanjem poslovnog okružja i kvalitete institucija te jačaju otpornost poboljšanjem funkcioniranja tržišta robe i usluga, posebno produbljivanjem jedinstvenog tržišta. Podupiru pravedan i uključiv prijelaz na konkurentno zeleno i digitalno gospodarstvo materijalnim i nematerijalnim ulaganjima, i privatnim i javnim.
2. provodeći politike uz puno poštovanje Pakta o stabilnosti i rastu, da podupiru javna i privatna ulaganja te poboljšavaju kvalitetu i sastav javnih financija. Države članice s visokim razinama javnog duga da nastave s razboritim politikama radi vjerodostojnog i održivog smanjenja javnog duga. Države članice s povoljnim fiskalnim položajem da iskoriste taj položaj za daljnje poticanje visokokvalitetnih ulaganja, uz istodobno očuvanje dugoročne održivosti javnih financija. Ako se ostvare negativni rizici, trebalo bi diferencirati fiskalne odgovore s ciljem ostvarenja veće potpore na ukupnoj razini, uz istodobno osiguravanje punog poštovanja Pakta o stabilnosti i rastu. Trebalo bi uzeti u obzir okolnosti specifične za pojedine zemlje te izbjegavati procikličnost, u mjeri u kojoj je to moguće. Države članice trebale bi biti spremne koordinirati politike u okviru Euroskupine. Poboljšaju učinkovitost nacionalnih fiskalnih okvira i kvalitetu javnih financija te donesu poreze koji pogoduju rastu i druge relevantne proračunske mjere kojima se potiče održivo i uključivo gospodarstvo. Podupiru i provode djelovanje EU-a na

suzbijanju agresivnog poreznog planiranja i izbjegavanju prakse snižavanja oporezivanja društava.

3. jačaju sustave obrazovanja i osposobljavanja te ulaganje u vještine. Povećaju učinkovitost aktivnih politika tržišta rada kojima se podupire uključivanje na tržište rada i uspješni prijelazi na tržištu rada, među ostalim na radna mjesta usmjerenija na digitalno i zeleno gospodarstvo. Promiču sudjelovanje na tržištu rada, uključujući sudjelovanje žena i ranjivih skupina, i preusmjere poreze s rada, posebno za osobe s niskim dohotkom i sekundarne hranitelje. Potiču otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i pravedne radne uvjete, promiču uspostavljanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života te suzbijaju segmentaciju tržišta rada. Poboljšaju pristup primjerenim i održivim sustavima socijalne zaštite. Povećaju učinkovitost socijalnog dijaloga i promiču kolektivno pregovaranje.
4. dalje postupaju nakon Izjave sa sastanka na vrhu država europodručja od 13. prosinca 2019. o daljnjem jačanju bankovne unije, s ciljem njezina dovršenja, nastavljajući rad bez odgode i s istom razinom ambicije na svim elementima, uključujući one o kojima se raspravljalo u okviru Radne skupine na visokoj razini za EDIS. Dovrše rad na paketu reformi ESM-a, među ostalim na uvođenju zaštitnog mehanizma za Jedinstveni fond za sanaciju. Učine operativnim zaštitni mehanizam za Jedinstveni fond za sanaciju, i to predvide, ako se u području smanjenja rizika postigne dovoljan napredak. Nastave s radom na rješenjima za prevladavanje ograničenja trenutnog sustava za osiguranje likvidnosti pri sanaciji. O snaže europski regulatorni i nadzorni okvir, među ostalim osiguravanjem dosljednog i učinkovitog nadzora i provedbe pravila o sprečavanju pranja novca. Promiču propisno razduživanje visokih razina privatnog duga, među ostalim i smanjenjem povlaštenog poreznog tretmana duga. Nastave s poticanjem brzog smanjenja razine neprihodonosnih kredita kod banaka u europodručju i spriječe njihovo gomilanje. Ojačaju napore za produbljivanje unije tržišta kapitala.
5. ostvare ambiciozan napredak u produbljivanju ekonomske i monetarne unije, posebno brzim ostvarivanjem mjera utvrđenih u Izjavi sa sastanka na vrhu država europodručja iz prosinca 2019., među ostalim u pogledu proračunskog instrumenta za konvergenciju i konkurentnost (BICC), te raspravom o drugim aspektima. Napredak u tom području ojačat će međunarodnu ulogu eura i ostvariti gospodarske interese Europe na globalnoj razini te bi u potpunosti trebao poštovati unutarnje tržište Unije i ostvarivati se na otvoren i transparentan način prema državama članicama izvan europodručja.

Sastavljeno u Strasbourgu 17.12.2019.

*Za Vijeće
Predsjednik*